

חיי דעת



לימודי דעת
LIMUDEI DAAT
ללימוד • לדעת • להחכים

ההלכה השבועית מבית לימודי דעת | מרכז ללימודי הלכה

בגליון השבוע

מלאכת בורר

אין ללמוד הלכה למעשה מתוך גליון זה. בכל שאלה יש להוועץ במורה הוראה.

עלון מס' 81

מדיני שבת

תפוח שהרקיב מקצתו, או עלי חסה שיש ביניהם עלה אחד מקולקל, האם מותר להסיר את חלק הפסולת מתוכם?

יש לחלק בזה בין שלשה מצבים:

א. אם אותו חלק מקולקל לגמרי שא"א לאכלו כלל, הרי הוא פסולת גמורה, ואסור מן התורה להסירו מהפרי (סי' ש"ט מ"ב מ"ב ס"ק ז' וס"ק ט"ו).

ב. אם אינו מקולקל לגמרי שאפשר לאוכלו בשעת הדחק, יש בזה איסור מדרבנן להוציאו מפני שזה נראה כבורר פסולת מתוך האוכל (שם).

ג. אם אותו החלק ראוי לאכילה אף שלא ע"י הדחק, אלא שבכל אופן רוצה עתה להסירו, אין עליו שם פסולת כלל ומותר להסירו.

ובעניין אם מותר להסיר החלק המקולקל כשנוטל עמו גם חלק מהפרי הטוב, עיין להלן שיתבאר דין זה בעז"ה.

מצוי בבני משפחה שאחד אינו חפץ באיזה חלק מהעוף או איזה ירק מהסלט וכדו' ומחפש לאחד מהסועדים שירצה בזה, ועיקר כוונתו היא להוציא חלק זה מצלחתו, האם הדבר מותר?

דבר מוסכם הוא שלברור דבר מתוך

האם מותר לברור אוכל מן הפסולת בשביל להאכילו לבעלי חיים?

תלוי בזה: שאם האוכל גם ראוי לבע"ח, אסור לברור את הפסולת מתוכו. אבל אם אין האוכל ראוי לבע"ח ורק הפסולת ראויה לו, מותר לברור את הפסולת לצורכו (שמירת שבת כהלכתה פרק ג' הערה י"ג).

והטעם בחילוק זה, שבאופן שגם האוכל וגם הפסולת ראוי לבע"ח, כשאנו באים לדון מה האוכל ומה הפסולת, ודאי נאמר שהטוב הוא האוכל והלא טוב הוא פסולת, ולכן אפילו שגם הלא טוב ראוי לבע"ח סוף סוף הוא מוציא פסולת מתוך האוכל. אבל באופן שרק הפסולת ראויה לבע"ח, א"כ ודאי שהלא טוב הוא האוכל והטוב הוא הפסולת, ומשום כך מותר יהיה להוציא את הפסולת מתוך האוכל.

וכ"ז דווקא כשרוצה להאכיל לבע"ח מיד, אבל אם רוצה בזה רק בשביל לאחר זמן אסור, וכדין כל הוצאת אוכל מתוך פסולת.

מיצי פירות שמעורבות בהם חתיכות פרי, האם מותר לסננם בשבת?

כתב השו"ע (סימן ש"ט סעיף י', ועיי"ש במ"ב ס"ק ל"ד), "יין או מים שהם צלולין מותר לסננם במשמרת", והוסיף ע"ז הרמ"א "ואע"פ שיש בו קסמין דקין, הואיל

תערובת כשכל כוונתו היא בשביל חבירו שחפץ בזה עכשיו מותר, אע"פ שאצלו דבר זה נחשב כפסולת. וכל השאלה היא, באופן שהוא רוצה להוציא את הפסולת מתוך התערובת בשביל עצמו וזוהי עיקר כוונתו, אלא שבשביל להינצל מאיסור בורר הוא מחפש איזה אדם שירצה בזה.

וצדדי השאלה הם: האם להתייחס אל הבורר עצמו וכלפיו הרי יש כאן תיקון באוכל, שעד עכשיו היה האוכל מעורב עם דבר שבשבילו הוא נחשב לפסולת, ועכשיו כשברר מין זה תוקן האוכל להיותו ראוי לאכילה בשבילו.

או שאין אנו מתייחסים אל הבורר עצמו אלא אל חבירו החפץ בדבר זה, שהרי החלק הזה מיועד עבורו, וכלפיו הוצאת החלק הזה מתוך שאר האוכל היא כדרך אכילה המותרת ככל מקום שמותר להוציא ביד את האוכל מתוך הפסולת לאוכלו מיד.

ולהלכה, הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל (שמירת שבת כהלכתה פרק ג' הערה י"ג [ועיי"ש נוסח הטעם שכתב להיתר בזה]) התיר זאת, אבל בספר חוט שני (חלק ב' פרק כ"ה ס"ק ה) ד"ה יש להסתפק. להגאון רבי ניסים קרליץ שליט"א נשאר בזה בספק. ולמעשה כל אחד ישאל לרבו כיצד לנהוג.



הלכות שבת - המשך

לעילוי נשמת

הרה"ג רבי אריה לייב
ב"ר רפאל שמואל זצ"ל
נלב"ע ט"ז בכסלו תשנ"ו
ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת

הרה"ג רבי יצחק
ב"ר משה חיים ברנר זצ"ל
נלב"ע כ"א באב תשס"ו
ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת

הרבנית יטל בת ר' יהודה אריה
נלב"ע ב' סיון תשס"ז
ת.נ.צ.ב.ה

חתיכות גדולות של פרי שרגילים להוציאם לפני השתיה, אסור לסננם בשבת.

וכל זה דווקא אם גם אותו אדם שמסנן רגיל לשתות כך, אבל אם הוא איסטניס שאינו מסוגל כלל לשתות את המשקה בלי סינון, כתב הביאור הלכה (ד"ה הואיל וראויין) בשם הפרי מגדים שאפשר שלאדם זה אסור לסנון, כיון שאצלו זה נחשב לפסולת. ■

וראויין לשתות בלאו הכי". ומבואר, שכל שיש במשקה לכלוכים קטנים באופן שעדיין הוא ראוי לשתיה בלי סינון לא נחשב הסינון בו כמעשה ברירה. והטעם, שכיון שלבני אדם לא איכפת מלכלוכים אלו, הרי הם נחשבים כחלק מהמשקה, ואין כאן ברירה של מין אחד מחבירו.

וכתב המ"ב (שם), שכל זה דווקא אם ראוי לשתיה לרוב בני אדם, ולא מספיק מה שהוא או מקצת בנ"א כמותו מוכנים לשתות משקה כזה גם בלי סינון (עיי"ש במ"ב שהביא דעת הב"ח להחמיר שיהיה ראוי לכל בנ"א, אולם מדבריו בס"ק ל"ה נראה שתופס לעיקר כדעה ראשונה. - שש"כ שם הערה מ"ה).

ו**כתבו הפוסקים** (עיין שש"כ שם סעיפים מ"ט ו' נ"ג, ובחלק ג' פרק ג' הערה קנ"ו. ואגרות משה אור"ח ח"ד סימן ע"ד בורר אות ג.) שהוא הדין במיצי פירות שמעורבות בהם חתיכות קטנות של פרי, באופן שרוב בני אדם שותים אותם כך בלא סינון, שמותר לסננם בשבת. אבל אם נפלו במשקה

מרכז למודי דעת

מהיום תוכל לשלב למודי הלכה בתוך סדר היום העמוס שלך. הצטרף עוד היום לשעורי ההלכה מבית למודי דעת הנשלחים לאלפי בתים בארץ ובעולם ומביאים את הלומד לרמה גבוהה בידיעת הלכה.

- תכנית לימודים ייחודית המסייעת ללומד להגיע לרמה גבוהה בידיעת ההלכה.
- התכנית משלבת שיעורי הלכה כתובים הנשלחים בדיוור ישיר לבתי הלומדים, שאלות סיכום וחזרה, מבחנים תקופתיים, קשר עם רבנים ותעודה.
- שיעורים בהלכות: איסור והיתר, שבת, עירובין, נדה, מקוואות, חופה וקידושין, אבלות.
- למודי דיינות.
- הכנה מושלמת לבחינות ברבנות.
- מוכר לשנת שבתון

